

RECENZIE/BOOK REVIEWS**HORBULÁK, Z. 2015. *Spoločenská zodpovednosť malých a stredných podnikov*. Bratislava: vydavateľstvo IRIS. 172 s.**Jana Pšenková¹

Autor monografie pôsobí ako odborný asistent zaradený na Katedre sociálnych a humanitných vied, Fakulty sociálno-ekonomických vzťahov Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne.

Z hľadiska aktuálnosti monografie je dôležité konštatovať, že vedecká monografia spracováva aktuálnu otázku spoločenskej zodpovednosti malých a stredných podnikov na trhu. Otázka etiky a morálky má zaiste svoje miesto v trhovom hospodárstve. Preto význam tejto problematiky má výrazné praktické, resp. aplikačné zázemie v procesoch formujúcich spoločensko-ekonomické vzťahy, ktorých obsahom je aj otázka etiky a maňazovania malých a stredných podnikov a prevádzkovania živnosti.

Zámerom autora bol pokus o zodpovedanie otázky, či spomínané subjekty hospodárskeho života sú schopné a v akej miere je reálne aplikovať etické zásady podnikania. Daný zámer autora možno označiť za spoločensky prospešný.

Logická stavba monografie je postavená na dvoch pilieroch – prvý pilier tvorí teoretické spracovanie problematiky a druhým, nemenej významným pilierom, je prieskumná časť monografie. Prieskumnú časť tvoria výsledky autorovho dotazníkového prieskumu, ktorého cieľom bolo hľadanie odpovede na to, či majú zákazníci názor na malé a stredné podniky z viacerých pohľadov.

Rozvrstvenie textu diela je dôsledne konštruované tak, aby umožnilo jeho prehľadnosť a integrovanosť, tzn. aby sa zároveň dosiahlo čo možno najvhodnejšie systematické členenie monografie. Názvy jednotlivých častí a ich obsahová náplň vytvárajú logicky koncipovaný a myšlienково úspešne previazaný a členený celok kompaktného charakteru. Poradie kapitol z hľadiska logickej myšlienkovvej nadväznosti je vhodne zvolené.

Monografia je rozčlenená do štyroch kapitol, ktoré sa ďalej členia na podkapitoly. Prvá kapitola je zameraná na teoretické vymedzenie podstaty malého a stredného podnikania. Autor sa opiera aj o samotnú právnu úpravu podnikania obsiahnutú v obchodnoprávných predpisoch v nadväznosti na odporúčanie Európskej komisie č.2003/361/EC platné od 01. 01. 2005. V podkapitole 1.3 autor venuje pozornosť krátkemu historickému exkurzu vývoja postavenia malých podnikov v historických súvislostiach.

V 2. kapitole autor spracováva postavenie malých a stredných podnikov v hospodárstve Slovenska. V podkapitole 2.2 sa autor opäť venuje historickým súvislostiam, čo sa týka vytvárania podmienok pre fungovanie malých a stredných podnikov na Slovensku po roku 1989. Z hľadiska začlenenia danej podkapitoly do tejto časti monografie si

---

¹ JUDr. Jana Pšenková, PhD., Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Fakulta sociálno – ekonomických vzťahov, Studentská 1638/3, 911 50 Trenčín, E-mail: jana.psenkova@tuni.sk

dovoľujeme vysloviť názor, že by azda vhodnejším „umiestnením“ tohto textu bola podkapitola 1.3, ktorá je venovaná už spomínanému historickému exkurzu.

V 3. kapitole, ktorá bezprostredne predchádza prieskumnej časti monografie, je venovaná pozornosť samotnej myšlienke spoločensky zodpovedného podnikania a jej genéze. Autor poukazuje na názory vybraných ekonómov, ktorí sa zaoberali skúmaním etických aspektov hospodárenia. Autor vyvodzuje záver, že nenachádza jednotný názor na to, čo je hospodárska etika. Medzi jednotlivými názormi môžeme nájsť liberálne, konzervatívne aj ľavicové pohľady, ba dokonca až utopistické predstavy. Monografia sa hospodárskej etike venuje z užšieho pohľadu. Autor sa pritom zameriava na malé podniky a mikropodniky.

Značným prínosom monografie je jej 4. kapitola, ktorá obsahuje výsledky dotazníkového prieskumu realizovaného autorom, ktorého cieľom bolo zistiť postoje obyvateľstva voči živnostníkom a podnikateľom na území SR.

Problematika integrovaná do textu monografie je spracovaná na dobrej úrovni, a preto predstavuje pre spoločenskú prax značný prínos. Kvalita zvládnutia teoretických východísk, vhodnosť použitých metód a využitie informačných zdrojov je z hľadiska autora rovnako na dobrej úrovni. Pokiaľ ide o použitie odborných termínov, bola by vhodnejšia určitá jednotnosť v používaní niektorých pojmov ako napr. obchodník, živnostník, samostatne zárobkovo činná osoba, podnikateľ, firma, podnik, ľudia, zákazníci, obyvatelia a podobne.

Autor vo svojom diele poukazuje na skutočnosť, že ochrana spotrebiteľa predstavuje jeden zo základných postulátov hospodárskeho života vyspelého sveta. Každý zainteresovanej strane je jasné, že zákazník je voči podnikateľskej sfére znevýhodnený. Jeho pozícia je slabšia, preto je treba jeho postavenie na vyrovnanie šancí pomocou právnych úprav posilniť, dokonca zvýšiť. Zákazníci by, podľa autora, mali mať voči výrobcovi a poskytovateľovi služieb privilégia. Nadpráva spotrebiteľov vôbec neskresľujú trhové vzťahy, naopak, podnecujú výrobcov, aby poskytovali novšie či rozmanitejšie a kvalitnejšie tovary a služby. Na druhej strane poukazuje na skutočnosť, že priveľmi prísne zákony na ochranu spotrebiteľa môžu byť pre živnostníkov a malé podniky občas škodlivé až likvidačné. Autor vyjadruje názor, že etické správanie na trhu nemožno vynútiť zákonmi. Ak by bol opak pravdou, vždy bude prítomná snaha obísť ich. Živnostník bude mať záujem konať eticky len vtedy, ak sa, okrem iného, nebude musieť obávať o svoju existenciu na trhu.

V závere prieskumnej časti autor vyjadruje svoj plán v budúcnosti uskutočniť ďalšie prieskumy, ktoré by mali zodpovedať otázky týkajúce sa napríklad regionálnych rozdielov.

V neposlednom rade je nutné pozitívne hodnotiť rozsiahly zoznam použitej literatúry.

Monografia predstavuje prínos do literatúry v mnohých vedných odboroch, nielen ekonomického, ale aj právneho zamerania a zaiste bude slúžiť ako dobrý zdroj informácií pre študentov, právnikov, ekonómov a jej mnohých ďalších čitateľov.